

Filipstads
kommun

Planeringsstrategi

Översiktsplan för Filipstads kommun

Fastställd av kommunfullmäktige 2024-06-13, § 43

Innehåll

Inledning	3
Gällande översiktsplan	3
Syfte.....	4
Process och organisation.....	4
Ändrade planeringsförutsättningar	5
Ny eller förändrad lagstiftning	5
Statliga, allmänna och mellankommunala intressen	7
Internationella, nationella och regionala mål och strategier	12
Kommunala styrdokument	14
Översiktsplanens olika delar	15
Översiktsplan Filipstad 2035	15
Fördjupad översiktsplan för Filipstad.....	15
Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende vindbruk.....	15
LIS-plan	15
Sammanfattande bedömning	16
Innehållskrav	16
Länsstyrelsens underlag till planeringsstrategi för Filipstads kommun	17
Bedömning av översiktsplanens aktualitet	17
Fortsatt översiktsplanearbete	20
Bilagor	22
Länsstyrelsens underlag till Planeringsstrategi för Filipstads kommun.....	22
Sammanfattande redogörelse för Värmlands län 2019–2022.....	22

Inledning

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska vara ett strategiskt politiskt dokument och kommunens långsiktiga verktyg som visar viljeinriktningen för mark- och vattenanvändningen samt hur bebyggelsen ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Översiktsplanen är också viktig för att den statliga och regionala planeringen ska kunna väga in kommunens ställningstaganden, till exempel vid planering av ny infrastruktur.

Till översiktsplanen kan fördjupade översiktsplaner tas fram som avser ett avgränsat geografiskt område eller tematiska tillägg som behandlar en specifik fråga som till exempel vindbruk. Till översiktsplanen kan även olika strategier och inriktningsdokument tas fram som exempelvis VA-plan och bostadsförsörjningsprogram.

Gällande översiktsplan

Kommunens nu gällande översiktsplan för Filipstad antogs den 10 mars 2016. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsen granskningsyttrande daterat 2016-02-05.

Översiktsplanen (Filipstad 2035) gäller tillsammans med följande tillägg och fördjupningar:

- Tematiskt tillägg avseende vindbruk, antagen den 27 oktober 2011, med tillhörande granskningsyttrande från Länsstyrelsen daterat 2011-08-31.
- Fördjupad översiktsplan för Filipstad, antagen den 13 juni 2013, med tillhörande granskningsyttrande från Länsstyrelsen daterat 2011-12-22.

ÖVERSIKTSPLAN FILIPSTAD 2035				
TEMATISKA TILLÄGG	VINDBRUKSPLAN			
GEOGRAFISKA TILLÄGG	FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR FILIPSTAD			
TILLHÖRANDE PROGRAM/ STRATEGIER/ STYRDOKUMENT	BOSTADS- FÖRSÖRJNINGS- PROGRAM	LIS- PLAN	RSA	STYRDOKUMENT FÖR KRISBEREDSKAP

Syfte

Översiktsplanen måste vara aktuell för att fungera som vägledning vid såväl kommunens egna som andra myndigheters beslut om bland annat detaljplaner, bygglov och tillstånd enligt miljöbalken. Kommunerna har därför en skyldighet att pröva översiktsplanens aktualitet varje mandatperiod vilket tidigare gjordes genom en så kallad aktualitetsprövning. Den 1 april 2020 ändrades reglerna i plan- och bygglagen (PBL) och den tidigare aktualitetsprövningen av översiktsplan ersattes med regler om att kommunen måste ta fram en planeringsstrategi.

Den stora skillnaden är att en planeringsstrategi, utöver att pröva översiktsplanens aktualitet, även ska tydliggöra hur det översiktliga planarbetet ska bedrivas framåt. Man har även infört ett tidskrav där planeringsstrategin ska tas fram inom två år från en ny mandatperiod.

Syftet med planeringsstrategin är att den ska främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. Om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen.

I planeringsstrategin ska kommunen redogöra för om det har skett förändringar när det gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Till sin hjälp har kommunen bland annat länsstyrelsens underlag till planeringsstrategin.

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap 23 §

Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige

1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och
2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.

En planeringsstrategi kan ändras fram till nästa ordinarie val.

Kraven i första stycket gäller dock inte om fullmäktige i stället antar en ny översiktsplan inom den tid som anges där. Lag (2020:76).

Process och organisation

Kommunfullmäktige ska ta fram och anta en planeringsstrategi under de två första åren efter ett ordinarie val. Om kommunfullmäktige har antagit en ny översiktsplan inom samma tidsperiod behöver kommunen inte också anta en planeringsstrategi. Kommunens första planeringsstrategi ska ha antagits senast 11 september 2024. Om inte en planeringsstrategi tas fram kommer samtliga översiktsplanedokument att bli ogiltiga.

I Filipstads kommun har arbetet med framtagandet av planeringsstrategin pågått under hösten 2023 och våren 2024. Planeringsstrategin kommer antas i kommunfullmäktige under våren 2024 och den omfattar kommunens samtliga översiktsplanedokument.

Miljö- och stadsarkitektkontoret har ansvarat för framtagandet av planeringsstrategin och för att inhämta kompetens har flertalet enheter och förvaltningar i kommunen deltagit i arbetet.

Ändrade planeringsförutsättningar

Ny eller förändrad lagstiftning

Flera delar av Plan- och bygglagen, miljöbalken och annan lagstiftning som berör översiktsplanen har förändrats sedan översiktsplanedokumentet antogs. Nedan redovisas de förändringar som har störst inverkan på Filipstads kommuns översiktsplan. I bifogat planeringsunderlag från Länsstyrelsen nämns ytterligare ett antal mindre lagändringar.

Plan- och bygglagen (2010:900)

Sedan gällande översiktsplan antogs så har det skett ett antal ändringar i plan och bygglagen som rör den översiktliga planeringen:

- I januari 2018 infördes ett nytt kapitel om miljöbedömningar i miljöbalken vilket förändrade kraven på innehållet i översiktsplanen och arbetet med att ta fram planen.
- I augusti 2018 infördes nya krav på att kommunen i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minskas eller upphöra.
- I april 2020 infördes flera ändringar i plan- och bygglagens tredje kapitel om översiktsplan med syftet att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det införs nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska i princip anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vidare fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser.

Plan- och byggförordningen (2011:338)

1 april 2023 infördes bestämmelser i plan- och byggförordningen om att översiktsplaner och regionplaner ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Bestämmelserna tillämpas första gången på planer som har påbörjats efter 31 december 2026.

Med anledning av de nya bestämmelserna har Boverket tagit fram ett förslag till föreskrifter som ska stötta kommunerna i hur de ska uppfylla kraven i förordningen. Föreskrifterna innehåller regler kring vilken information som ska finnas i digitala översiktsplaner och hur informationen ska identifieras. Föreskrifterna följer innehållskraven i 3 kap. plan- och bygglagen, vilket innebär att kommunen utformar sin översiktsplan enligt PBL precis som idag. Föreskriften tillför inga nya innehållskrav, utan anger endast hur innehållet ska identifieras digitalt.

Miljöbalken (1998:808)

I januari 2018 infördes ett nytt sjätte kapitel om miljöbedömningar i miljöbalken. Det innebär en del förändringar för miljöbedömningar av planer som upprättas enligt plan- och bygglagen. Syftet med ändringen var att göra reglerna om miljöbedömningar av planer och program tydligare och mer ändamålsenliga. Nya ord och uttryck introducerades i syfte att tydliggöra processerna för miljöbedömning.

Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197)

I januari 2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag. Detta förstärker barnens rättigheter vid tillämpningen av andra lagar som exempelvis plan- och bygglagen.

Av barnkonventionens artiklar anges bl. a. att barns bästa ska beaktas vid alla åtgärder som rör dem och att barn ska få uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Barnperspektivet blir därför en viktig del i kommunernas planarbete och behöver integreras i översiktsplaneringen.

Lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383)

I oktober 2022 gjordes ändringar av lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Dessa innebär bland annat att kommunen ska analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommuner med.

Lag om allmänna vattentjänster (2006:412)

Den 1 januari 2023 förändrades lagen om allmänna vattentjänster. Den nya lagen ställer krav på att alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan som hanterar VA-frågor och skyfall.

En vattentjänstplan är under framtagande i Filipstads kommun och kommer ge planeringsförutsättningar för hela samhällsbyggnadsprocessen.

Kommentarer

Nya krav i lagstiftningen tas hänsyn till vid en framtida revidering av översiktsplan.

Ändringarna i Plan- och bygglagen från 2020 innebär att kommunen bör jobba kontinuerligt med översiktsplanen i en rullande översiktsplaneprocess.

Kommande översiktsplan ska tas fram och tillgängliggöras digitalt.

Översiktsplan behöver uppdateras gällande beredskap för klimatförändringar.

I och med att Barnkonventionen blivit svensk lag blir barnperspektivet en ännu viktigare del i kommunernas planarbete. Barnperspektivet behöver integreras i översiktsplaneringen och det är viktigt att säkerställa att barn inkluderas i beslut som rör dem.

När en vattentjänstplan för Filipstads kommun är klar kommer den att fungera som ett bra underlag inför kommande revidering av översiktsplanen.

Statliga, allmänna och mellankommunala intressen

Flertalet planeringsunderlag på nationell nivå har tagits fram sedan översiktsplanen antogs. Detta innebär ökade krav på kommunernas planering och att många frågor har blivit viktigare att hantera i en översiktsplan. Klimatförändringar och klimatanpassning i form av ras, skred och erosion, skyfall, högre temperaturer behöver tydligare tas upp i översiktsplanen men även miljökvalitetsnormer för vatten, barns rätt att inkluderas i samhällsplaneringen och ökade krav på en långsiktig planering av tillgången på bostäder i kommunerna.

Länsstyrelsens underlag till planeringsstrategi redovisas i sin helhet i bilaga 1. Nedan sammanfattas de största förändringarna som skett sedan kommunens översiktsplan antogs.

Riksintressen

Översiktsplanen ska redovisa områden av riksintresse och hur kommunen avser att tillgodose dessa vid beslut om mark- och vattenanvändning. Sedan översiktsplanen antogs 2016 har det skett ett antal förändringar av de beslutade riksintressena.

- 2017 pekades Brattförsheden och Svartälven ut som nya riksintresseområden för friluftsliv (3 kap 6 § miljöbalken).
- Riksintressen för kommunikationer och anläggningar (3 kap 8 § miljöbalken) ses årligen över och det senaste beslutet togs i november 2023. Riksväg 26 och 63 bedöms inte längre vara av riksintresse. Däremot har Inlandsbanan, bandel 364 Kristinehamn-Nykroppa och Daglösen-Filipstad tillkommit som riksintresse. Filipstads kommun berörs av MSA ytorna från Örebro och Karlstads flygplatser. Dessa flygplatser är utpekade som riksintressen.
- Försvarsmakten har i januari 2023 fattat beslut om ny riksintressekatalog för Försvarsmakten gällande totalförsvarets militära del och tillhörande påverkansområden (3 kap. 9 § miljöbalken). I Värmlands län redovisas riksintresset Horssjöns skjutfält med tillhörande påverkansområde öppet. Filipstads kommun täcks till viss del av påverkansområdet för riksintresset. Ett omfattande lågflygningsområde med särskilt behov av hinderfrihet är också redovisat. Området sträcker sig från Vänern till Älvdalen och täcker stora delar av Filipstads kommun. Filipstads kommun omfattar också en del av ett övrigt påverkansområde som sträcker sig över länsgränsen från Örebro län.

Miljökvalitetsnormer

Översiktsplanen ska enligt 3 kap. 4 § plan- och bygglagen redovisa hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer och en aktuell översiktsplan är ett viktigt strategiskt instrument för att säkerställa att miljökvalitetsnormerna inte överskrids. I dag finns miljökvalitetsnormer för buller, luft och vatten.

MKN Luft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft är normer som gäller i hela Sverige. Av översiktsplanen ska det framgå vilka områden som omfattas av risken för att någon miljökvalitetsnorm överskrids. Områden med dålig luftkvalitet eller där någon norm överskrids bör undantas från främst bostadsbebyggelse och andra byggnader där människor vistas under en längre tid, i synnerhet förskolor och skolor. I översiktsplanen bör det även finnas en beskrivning av vilka luftkvalitetsmätningar som genomförts i kommunen.

MKN Vatten

Sedan 2009 finns beslutade miljö kvalitetsnormer för grundvatten (kemisk och kvantitativ grundvattenstatus) och för ytvatten, det vill säga sjöar, vattendrag och kustvatten (kemisk ytvattenstatus och ekologisk status).

Från och med januari 2019 gäller nya regler om vattenmiljö och vattenkraft. Lagstiftningen innebär stora förändringar i både prövning och tillsyn av vattenverksamheter och hur MKN vatten och vattenkraft ska hanteras. En genomgripande förändring är att MKN vatten får en bindande rättsverkan då enskilda verksamheter prövas. För kommunerna innebär det en skyldighet att säga nej till nya eller ändrade verksamheter eller åtgärder om de försämrar vattenmiljön eller äventyrar möjligheten att nå MKN.

Sverige är indelat i fem vattendistrikt med en vattenmyndighet i varje där hela Värmland ligger inom Västerhavets vattendistrikt. Vattenförvaltningsarbetet i distriktet sker i cykler om sex år och en ny förvaltningscykeln för Miljö kvalitetsnormerna har påbörjats och gäller mellan år 2022 och 2027. Vattenmyndigheterna har tagit fram ett åtgärdsprogram som ska följas. Även statusklassningar för vattenförekomster har uppdaterats sedan översiktsplanen antogs.

MKN Buller

I förordningen om omgivningsbuller ställs det krav på att Trafikverket och kommuner med fler än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. Filipstads kommun berörs därmed inte av denna miljö kvalitetsnorm.

Hälsa och säkerhet samt risk för olyckor, översvämning och erosion

Enligt plan- och bygglagen ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion.

Sedan augusti 2018 finns det krav på att kommunen i sin översiktsplan ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade. Bedömningar hur dessa risker kan minska eller upphöra ska även ingå.

Klimatanpassning

Klimatanpassning innebär att anpassa samhället till de förändringar i klimatet som märks av redan idag och som förväntas ske i framtiden. För Värmland innebär klimatförändringen bland annat högre temperaturer och ökad nederbörd, främst vintertid. Inom fysisk planering är anpassning till framtida klimat centralt.

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna det regionala arbetet inom klimatanpassning och 2016 tog Länsstyrelserna gemensamt fram en checklista för klimatanpassning i fysisk planering. Checklistan pekar på vilka frågeställningar som kan vara lämpliga att beakta vid översikts- och detaljplanering utifrån fyra olika klimateffekter: högre temperaturer, ökad nederbörd, stigande havsnivå och förändrade vattenflöden samt ras, skred och erosion.

Risk- och sårbarhetsanalys

Länsstyrelsen upprättar vartannat år en regional risk- och sårbarhetsanalys (RSA), som grundas på kommunernas egna analyser. Senaste kommunala risk- och sårbarhetsanalysen antogs i september 2023. Syftet med en RSA är att minska sårbarheten i samhället och på ett bättre sätt kunna hantera kriser och extraordinära händelser. Analysen ska ge ett underlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga för samhällsplanering, och bidra till en beskrivning av riskbilden för hela samhället.

Samtliga statliga myndigheter, kommuner och regioner ska enligt lagar och förordningar göra en risk- och sårbarhetsanalys. Kommuner ska i sin översiktsplan ta hänsyn till de kommunala RSA.

Transport av farligt gods

Farligt gods transporteras på väg och järnväg men också via sjöfart och flyg. Vid planering av bebyggelse invid transportleder är det vanligt att risker som uppkommer genom transport av farligt gods behöver beaktas. Transporter kan även medföra andra risker för hälsa och säkerhet som måste beaktas i den fysiska planeringen.

I Sverige finns inga nationellt fastställda riktlinjer för transport av farligt gods. Länsstyrelsen i Dalarna län har utarbetat riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen som tillämpas även i Värmland.

Buller

I Förordning om trafikbuller (2015:216) vid bostadsbyggnader finns bestämmelser om riktvärden för buller utomhus vid spårtrafik, vägar och flygplatser vid bostadsbyggnader. Förordningen ska tillämpas på mål och ärenden som påbörjats från och med 2 januari 2015. Vissa riktvärden ändrades 1 juli 2017, de ändrade riktvärdena ska tillämpas retroaktivt på mål och ärenden som påbörjats från och med 2 januari 2015.

Boverket har tagit fram allmänna råd om industribuller (BFS 2020:2). Det allmänna rådet innehåller riktvärden för tillämpning vid planläggning, förhandsbesked och bygglovsprövning av bostadsbebyggelse i områden som påverkas av omgivningsbuller utomhus från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär. Boverket har också tagit fram en uppdaterad vägledning om industribuller (2020:8) som knyter an till de allmänna råden. Vägledningen kan användas som stöd vid planläggning och bygglovsprövning.

Naturvårdsverket har 2020 uppdaterat sin vägledning om buller från vindkraftverk. Samma riktvärde som tidigare för vindkraftsbuller vid bostäder kvarstår men förtydliganden har gjorts kring var riktvärdet ska tillämpas och under vilka driftsförhållanden som det ska gälla. Förtydliganden om lågfrekvent buller har också gjorts.

Förorenade områden

Länsstyrelsen uppdaterar ständigt tjänsten EBH-portalen som är en handläggarguide om förorenade områden. Länsstyrelsen presenterar också varje år en lista över de mest prioriterade områdena i länet. Vid en del områden på listan har föroreningar redan hittats medan det för andra områden bara finns en misstanke om att verksamheter har skapat föroreningar. I Filipstad finns det två områden som är högst prioriterade enligt listan och de är Torskbäckens anrikningsverk och Lesjöfors bruk.

Sevesoanläggningar

Det finns inte några Sevesoanläggningar i Filipstad kommun men däremot några få anläggningar som är klassade som farliga verksamheter enligt 2 kap 4 § i lag om skydd mot olyckor.

I samarbetet med Naturvårdsverket och Boverket har MSB tagit fram en vägledning för samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering. Vägledningen beskriver hur storskalig kemikaliehantering och dess risker kan hanteras vid etablering av verksamheter och vid exploatering i nära anslutning till dessa.

Skyfall och översvämning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har 2015 gjort skyfallskarteringar för i princip samtliga huvudtätorter för Värmlands läns kommuner. För Filipstads kommun finns därför en skyfallskartering för Filipstads tätort att tillgå.

MSB har också gjort översvämningskarteringar som visar de områden som hotas av översvämning när vattenflödena uppnår en viss nivå. Kartorna visar översvämningszoner vid 100-årsflöde, 200-årsflöde och beräknat högsta flöde (BHF). Det som berör Filipstads kommun är översiktliga översvämningskarteringar för Gullspångsälven och Svartälven (2015).

Boverket har tagit fram en tillsynsvägledning för att hjälpa länsstyrelsernas tillsyn gällande risk för översvämning vid planläggning.

Geotekniska förhållanden

Åtta statliga myndigheter samverkar inom arbete med underlag om ras, skred och erosion. Detta har bland annat resulterat i ett samordnat kartunderlag om ras, skred och erosion med tillhörande vägledning. Myndigheternas samordning fortsätter i takt med att nya underlag tillkommer, eller befintlig information uppdateras.

För att avgöra om en bebyggelse kan antas bli olämplig med hänsyn till bland annat risken för ras, skred och erosion måste risken bedömas. Boverket har tagit fram tillsynsvägledning för geotekniska säkerhetsfrågor som syftar till att stödja vid riskbedömningen.

Dricksvatten

EU:s dricksvattendirektiv anger de särskilda krav som ska vara uppfyllda för vatten som är avsett att användas som dricksvatten. Ett nytt direktiv vann laga kraft i januari 2021 och den 1 januari 2023 trädde nya föreskrifter i kraft för att införa direktivet i svensk lagstiftning.

Att säkerställa tillgången till dricksvatten är en central planeringsfråga som även bör ses ur ett beredskaps- och klimatanpassningsperspektiv. Ett förändrat klimat med högre temperaturer, längre perioder med torka och fler skyfall kan påverka både kvalitén på och tillgången till dricksvatten. Som stöd för kommunernas planering av sin framtida dricksvattenförsörjning har Boverket tagit fram en vägledning för hur vattenförsörjning kan hanteras i översiktsplaneringen.

Strandskydd

Länsstyrelsen i Värmland tog 1 januari 2015 ett beslut om det utvidgade strandskyddet. I Filipstads kommun innebar beslutet att strandskyddet utvidgades för 8 sjöar och vattendrag. För övriga sjöar och vattendrag gäller generellt strandskydd. Filipstads kommun överklagade beslutet och det upphävdes av regeringen 2018 på grund av formaliafel.

En översyn av strandskyddslagstiftningen har genomförts på uppdrag av regeringen. Syftet var att få en ökad differentiering som tar hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringsstryck. Propositionen godkändes inte av riksdagen och ingen förändring av lagstiftningen har skett.

Regional vindkraftsanalys

Länsstyrelsens påbörjade under våren 2022 projektet "Regional vindkraftsanalys". Projektet är ett samverkansprojekt med Länsstyrelsen i Dalarna samt med Energimyndigheten och Forsvarsmakten. Syftet med projektet är att ta fram en regional vindkraftsanalys som ska utreda förutsättningar för utbyggnad av vindkraftsverk framöver i länet samt vad de största utmaningarna är. Projektet syftar även till delaktighet och samarbete med länets kommuner.

Mellankommunala intressen

De mellankommunala och regionala frågorna får en allt större betydelse för samhällsplaneringen och det behöver kommunen ta hänsyn till i sin översiktsplanering. Boverket har uppdaterat och publicerat ny vägledning om hur planläggning bör ske med hänsyn till mellankommunala och regionala förhållanden.

Vilka frågor som kan skapa ett behov av mellankommunal samordning behöver bedömas från fall till fall men det handlar om frågor som har en sådan omfattning eller betydelse att de inte endast berör en enda kommun.

Mellankommunala och regionala frågor kan delas in i tre kategorier:

- Mark- eller vattenanvändning som har stor omgivningspåverkan
- Mark- och vattenanvändning som är känslig för påverkan
- Frågor som rör regionen som helhet

En viktig mellankommunal fråga för Filipstads kommun är att kommunen delar ett Natura 2000 område med Karlstad och Hagfors kommun. Det är viktigt att samarbetet kring området fungerar väl samt viktigt att planering i samtliga tre kommunerna tar hänsyn till detta Natura 2000 område.

Kommentarer

Ändringar i de utpekade riksintressena leder till att översiktsplanen behöver uppdateras i berörda delar. När översiktsplanen för Filipstad revideras görs det med uppdaterade riksintressen.

Kraven kring miljö kvalitetsnormer i översiktsplanen har skärpts. Uppdaterade miljö kvalitetsnormer redovisas och skrivningar kring miljö kvalitetsnormer behöver uppdateras i kommande översiktsplan.

Resultatet av både Region Värmlands och Filipstads kommuns risk- och säkerhetsanalys bör arbetas in i kommande översiktsplan.

Kommande översiktsplan bör uppdateras med aktuella data om översvämningsrisker samt inkludera genomförda skyfallskarteringar. Planen bör även uppdateras med lämpliga åtgärder och riktlinjer. Avvägningar i mark- och vattenanvändningskartan bör ta hänsyn till senaste kunskapsunderlaget.

Internationella, nationella och regionala mål och strategier

Länsstyrelsen i Värmland och Region Värmland har tagit fram flertalet strategiska dokument efter antagandet av översiktsplanen. På internationell nivå är det främst Agenda 2030 och Parisavtalet som påverkar arbetet med en översiktsplan i Sverige. En översiktsplan bör redogöra för hur kommunen ska bidra till att uppfylla de internationella målen för att säkerställa en hållbar utveckling.

Agenda 2030

Gällande översiktsplan antogs strax efter Parisavtalet och FN:s beslut om Agenda 2030.

Agenda 2030 syftar till att skapa en hållbar utveckling. En hållbar utveckling innebär att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Med Agenda 2030 som utgångspunkt kan kommunen säkerställa att översiktsplanen täcker alla tre dimensioner av hållbar utveckling, det vill säga de ekonomiska, sociala och miljömässiga.

Agenda 2030 består av 17 globala mål för hållbar utveckling som tagits fram av FN 2015. Av dessa 17 mål är det flera som direkt kan kopplas till översiktsplanering och kommunernas långsiktiga arbete med hållbar utveckling. För alla 17 mål finns specifika delmål, totalt 169 stycken. FN har även tagit fram indikatorer för att bedöma måluppfyllelse.

Miljömål

Sveriges miljömål utvecklas kontinuerligt genom att bland annat besluta om nya etappmål. Miljömålet God bebyggd miljö berör översiktsplanearbetet främst. För detta mål finns det tre etappmål som ska vara uppfyllda redan 2025 och de är:

- Andelen gång-, cykel och kollektivtrafik
- Dagvattenhantering i befintlig bebyggelse
- Integrering av stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer

I länsstyrelsen Värmlands regionala åtgärdsprogram för miljömålen 2021–2025 har sju prioriterade åtgärdsområden utsetts tillsammans med andra aktörer i länet. Flera av dessa åtgärdsområden kopplar starkt till fysisk planering och främst rör det områdena:

- Integrering av grönska och ekosystemtjänster i samhällsplaneringen
- Kommunal vattenplanering
- Fysisk planering för förnybar energi
- Ökad dialog kring målbilder i skog

Värmlandsstrategin

2019 startade arbetet med att ta fram en ny regional utvecklingsstrategi och i juni 2021 antogs Värmlandsstrategin 2040. Värmlandsstrategin ger en bild över länets styrkor och utmaningar. Den lyfter prioriterade områden att fokusera på. Strategin utgör grund för beslut, styr satsningar och tilldelning av projektmedel och företagsstöd.

I strategin har fyra insatsområden valts ut som är särskilt viktiga för länets utveckling. Till varje insatsområde finns mål som ska bidra till att nå visionen. De fyra insatsområdena är:

- Förbättra livsvillkoren
- Höja kompetensen
- Utveckla attraktiva platser
- Stärka konkurrenskraften

Kommentarer

Vid kommande revidering kommer Agenda 2030 och de globala målen att vara en utgångspunkt för den nya översiktsplanen.

I översiktsplanen behöver man se över hur den kommunala planeringen påverkar uppfyllelsen av de nationella miljömålen.

Gällande översiktsplan utgår från Värmlandsstrategin 2014–2020. Detta påverkar inte översiktsplanens aktualitet men vid en revidering kommer Värmlandsstrategin 2040 vara en utgångspunkt för kommunens nya översiktsplan.

Kommunala styrdokument

Filipstads kommun arbetar kontinuerligt med att uppdatera sina styrdokument. Efter att den kommunomfattande översiktsplanen började gälla har några nya dokument antagits och några är under framtagande.

Vision Filipstad

Filipstad 2030 - En välmående kommun fastställdes av kommunfullmäktige 11 december 2019. Visionen handlar om områdena Utbildning, Trygghet och folkhälsa, Miljö och fritid och Arbete och företagande.

Bostadsförsörjningsprogram

Filipstads kommuns senaste bostadsförsörjningsplan antogs i maj 2022 och beskriver kommunens förutsättningar gällande innevånarnas möjligheter till bostäder. Den innehåller kommunens bedömning om behov de närmsta åren (2022–2024) samt de åtgärder kommunen vidtar eller planerar vidta, för att främja innevånarnas möjligheter till bra boende.

VA-plan och vattentjänstplan

I Filipstads kommun finns en VA-plan som hanterar kommunens arbete med VA-frågor. Planen är ett arbetsdokument som inte är politiskt förankrat.

Arbetet med att ta fram en vattentjänstplan för kommunen har påbörjats.

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

Kommunen arbetar kontinuerligt med att ta fram risk- och sårbarhetsanalyser och varje mandatperiod antas en reviderad plan. Senaste kommunala risk- och sårbarhetsanalysen antogs i september 2023. I den föreslås de åtgärder kopplat till risker och sårbarhet som ska genomföras under mandatperioden.

Krisledningsplan 2024–2027

I oktober 2023 antogs en krisledningsplan för samhällsstörningar, extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap. Krisledningsplanen ska vara ett hjälpmedel för kommunens krisledning för hur de ska hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.

Kommentarer

Vid kommande revidering av översiktsplanen behöver den utgå från gällande vision för Filipstads kommun.

När en vattentjänstplan för Filipstads kommun är klar kommer den att fungera som ett bra underlag vid kommande revidering av översiktsplanen.

Översiktsplanens olika delar

Nedan följer en översiktlig genomgång av översiktsplanens olika delar. Dels den kommunomfattande översiktsplanen Filipstad 2035, dels Fördjupad översiktsplan för Filipstad samt Vindbruksplan som båda ska ses som en del av översiktsplanen. LIS-planen togs fram som ett underlag för översiktsplanen.

Översiktsplan Filipstad 2035

Kommunens nu gällande översiktsplan antogs 2016 och har en tidshorisont som sträcker sig fram till år 2035. Fokus ligger på utveckling av tätorterna och stråken däremellan tillsammans med LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Tillsammans med ÖP gäller en fördjupning för tätorten Filipstad och ett tematiskt tillägg gällande vindbruk. Översiktsplan med fördjupningar och tillägg ska läsas tillsammans som en helhet.

Fördjupad översiktsplan för Filipstad

För Filipstads tätort finns en fördjupning till den kommuntäckande översiktsplanen vilken antogs 2013 (Fördjupad översiktsplan för Filipstad). Fördjupningen innefattar redovisningar och planeringsriktlinjer för elva delområden inom Filipstads tätort. I översiktsplan Filipstad 2035 konstateras att planen fortsatt är aktuell och ska gälla tillsammans med översiktsplanen.

Den fördjupade översiktsplanen redovisar mer i detalj tätortens förutsättningar och tänkt utveckling. Visioner, mål och rekommendationer för den framtida användningen av mark- och vattenområden redovisas samt riktlinjer för befintlig och blivande bebyggelse och bebyggelsemiljö inom fördjupningens avgränsade område. Nyckelfrågorna är det attraktiva boendet, hur centrum ska bibehålla och utveckla sin attraktivitet samt hur den kulturmiljö som finns i staden, ska bevaras.

Tematiskt tillägg till översiktsplan avseende vindbruk

2011 antog Filipstads kommun ett tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende vindbruk. I översiktsplan Filipstad 2035 konstateras att det tematiska tillägget avseende vindbruk är aktuell och ska gälla tillsammans med översiktsplanen. I planen redovisas tre områden i kommunen som är lämpliga för vindbruk.

LIS-plan

Sedan 2010 kan kommunerna i sin översiktsplan peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen – LIS-områden. Syftet är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Innan arbetet med översiktsplanen startade togs ett planeringsunderlag gällande LIS fram. Underlaget belyser generella planeringsförutsättningar och beskriver en urvalsprocess för framtagande av LIS-områden. I LIS-planen presenteras tolv områden som ur kommunens perspektiv bedöms vara intressanta för utveckling. Dessa tolv områden arbetades sedan in i den kommunomfattande översiktsplanen.

Sammanfattande bedömning

Enligt 3 kap 23 § plan- och bygglagen (PBL) ska kommunfullmäktige i planeringsstrategin bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 § PBL. Planeringsstrategin ska även ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.

Innehållskrav

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap 3 §

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Lag (2020:76).

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap 4 §

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut som avses i 2 § andra stycket. Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken ska alltid redovisas.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att

1. riksintressen ska tillgodoses,
2. gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas, och
3. förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas. Lag (2020:76).

Plan- och bygglag (2010:900) 3 kap 5 §

Av översiktsplanen ska även följande framgå

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra,
5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och
6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen. Lag (2020:76).

Kommentarer

Översiktsplanen behöver kompletteras med en kommunomfattande markanvändningskarta där grunddragen i användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen redovisas tydligt.

I Filipstads kommuns översiktsplan framgår det hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses samt hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Vid en revidering hanteras förändrade förutsättningar avseende riksintressen och miljö kvalitetsnormer.

Översiktsplanen behöver uppdateras avseende klimatrelaterade frågor.

Länsstyrelsens underlag till planeringsstrategi för Filipstads kommun

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (2010:900) i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska Länsstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller. Syftet med Länsstyrelsens redovisning är att detta ska utgöra ett underlag för kommunen inför dess beslut om planeringsstrategi.

Länsstyrelsen levererade den 26 oktober 2022 sitt underlag inför Filipstads kommuns arbete med planeringsstrategi. Tidigare har även kommunen fått en Sammanfattande redogörelse för Värmlands län 2019–2022.

Länsstyrelsens bedömning avseende granskningsyttrandets aktualitet

Länsstyrelsen anger i sitt underlag till planeringsstrategi för Filipstads kommun att de bedömer att granskningsyttrande från 5 februari 2016 för kommunövergripande översiktsplanen gäller i sin helhet samt att granskningsyttrande daterat 22 december 2011 avseende Fördjupad översiktsplan för Filipstad gäller till stor del.

Bedömning av översiktsplanens aktualitet

Efter antagande av de olika översiktsplanedokumenterna har mycket hänt på såväl lokal och regional nivå som nationell och internationell nivå som påverkar kommunens översiktliga planering. Lagar, mål och strategier har tillkommit och ändrats, riksintressen har tillkommit och kraven kring miljö kvalitetsnormer i översiktsplanen har skärpts.

Nedan följer en redovisning av de delar som behöver uppdateras i kommande revidering av översiktsplanen.

ÖVERSIKTSPLAN FILIPSTAD 2035

Område	Kommentarer och behov av revidering
Ny lagstiftning, nationella och regionala mål, planer och program	<p>Lagändringarna innebär i sig inte att översiktsplanen är inaktuell. Dock måste nya krav i lagstiftningen tas hänsyn till vid en framtida revidering av översiktsplan.</p> <p>Flertalet planeringsunderlag, styrdokument och kunskapsunderlag samt planer och program har tagits fram på nationell, regional och kommunal nivå sedan 2016. Dessa behöver tas hänsyn till och arbetas in i kommande översiktsplan. Rekommendationer och riktlinjer behöver ses över.</p>
Digital översiktsplan	Ny översiktsplan ska tas fram och tillgängliggöras digitalt.
Mark- och vattenanvändning	Översiktsplanen behandlar grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen samt hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Dock behöver översiktsplanen kompletteras med en kommunomfattande markanvändningskarta.
Riksintressen	<p>Ändringar i de utpekade riksintressena leder till att översiktsplanen behöver uppdateras i berörda delar. När översiktsplanen för Filipstad revideras görs det med uppdaterade riksintressen.</p> <p>Dock behandlar nuvarande översiktsplan redan de två tillkommande riksintresseområdena för friluftsliv som föreslagna riksintresseområden. Kommunens ställningstagande är att vid framtida planering i anslutning till Brattforsheden och Svartälven bör områdenas värden för friluftsliv och turism tas i särskilt beaktande i avseende prioriteringar och lokalisering av fysiska strukturer.</p> <p>Även det tillkommande riksintresset för kommunikationer, järnvägen mellan Kristinehamn och Nykroppa samt mellan Daglösen och Filipstad, behandlas i gällande översiktsplan då kommunen framhåller järnvägens betydelse och ställer sig positiva till upprustning av befintligt järnvägsnät.</p> <p>Lågflygningsområde för totalförsvaret behöver redovisas i ny översiktsplan.</p> <p>Inga förslag i översiktsplanen motverkar därmed tillkommande riksintressen.</p>

Miljö kvalitetsnormer	De nya miljö kvalitetsnormerna behöver tas hänsyn till och inkluderas i kommande översiktsplan.
Mellankommunala frågor	Det mellankommunala intresset förtydligas i frågor som berör flera kommuner
Risk och säkerhet samt klimatrelaterade frågor	<p>I augusti 2018 infördes i plan- och bygglagen nya krav på att kommunen i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minskas eller upphöra.</p> <p>Nuvarande översiktsplan hanterar inte klimatanpassningsfrågorna i tillräcklig omfattning. Det saknas tillräckligt underlag avseende klimatrelaterade frågor för att fungera som ett fullgott stöd i efterföljande planering. Filipstads kommun behöver arbeta med att ta fram underlag, utredningar och inventeringar för att sedan användas i kommande revidering av översiktsplan.</p>
Hälsa och säkerhet	Resultatet av såväl Region Värmlands som Filipstads kommuns risk- och sårbarhetsanalys bör arbetas in i kommande översiktsplan. Mark- och vattenanvändningskartan bör utgå från resultatet för att säkerställa en väl avvägd föreslagen mark- och vattenanvändning.
Farligt gods	Länsstyrelsen i Dalarna län har utarbetat riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen som tillämpas även i Värmland. Vid revidering av översiktsplan bör hänvisning ske till detta dokument.
Vatten	Nytt åtgärdsprogram för Västerhavets vattendistrikt behöver inarbetas i ny översiktsplan.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR FILIPSTAD

Område	Kommentarer och behov av revidering
Ny lagstiftning	Ny lagstiftning behöver tas hänsyn till vid en framtida revidering.
Områden för verksamhet och industrier	Behov av mer detaljplanerade ytor för industrimark finns.
LIS-områden	Innehåll i den kommunomfattande översiktsplanen samt fördjupad översiktsplan för Filipstad är inte helt överensstämmande avseende de utpekade LIS-områdena.

TEMATISKT TILLÄGG TILL ÖVERSIKTSPLAN AVSEENDE VINDBRUK

Område	Kommentarer och behov av revidering
Ny lagstiftning	Ny lagstiftning behöver tas hänsyn till vid en framtida revidering.
Utpekade områden	Vindbruksplanen är fortfarande aktuell då utpekade områden inte är utbyggda. Däremot kan det finnas behov av att se över de utpekade områdena utifrån resultatet från den regional vindkraftsanalysen.
Ny teknik	Teknikutvecklingen går fort och vid en framtida revidering bör hänsyn tas till ny teknik som har utvecklats sedan 2011.

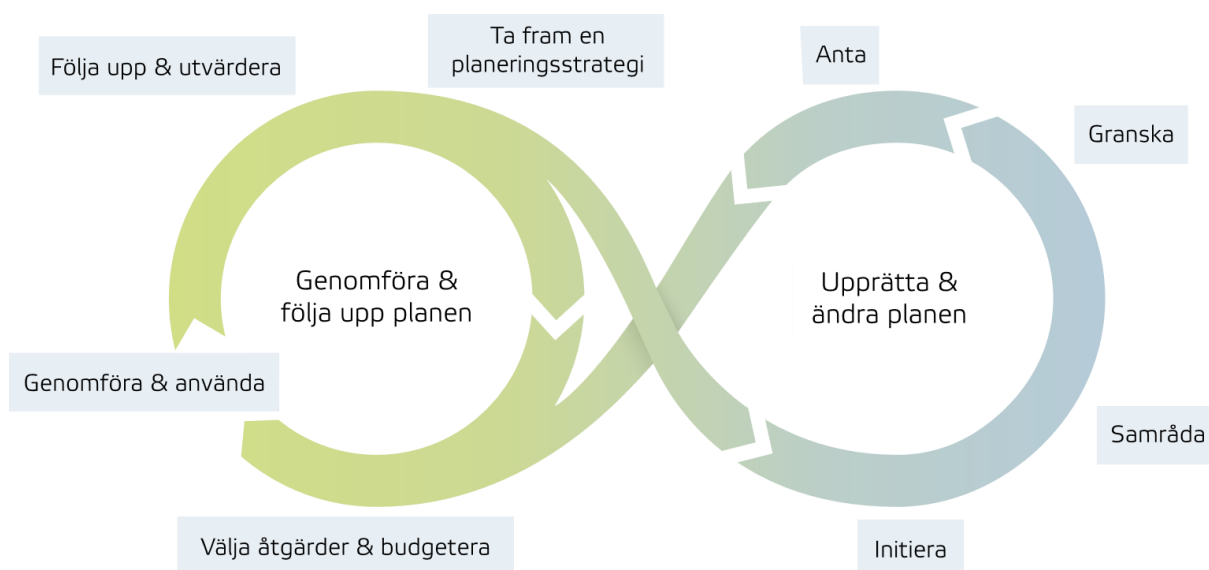
Fortsatt översiktsplanearbete

Kommunen ska enligt lag ta fram och anta en planeringsstrategi under de två första åren efter ett ordinarie val. I den ska kommunen ta ställning till översiktsplanens samt övriga tilläggs aktualitet samt tydliggöra hur det översiktliga planarbetet ska bedrivas framåt.

Filipstads kommun bedömer att det är viktigt att kontinuerligt arbeta med översiktsplaneringen och en ny planeringsstrategi ska i fortsättningen arbetas fram inom två år från en ny mandatperiod. På så sätt utvärderas översiktsplanen tidigt under mandatperioden och följs kontinuerligt upp. Då man i planeringsstrategin kommer fram till att gällande översiktsplan behöver revideras så initieras ett sådant arbete. Arbetet med översiktsplan blir därmed en rullande och kontinuerlig process enligt bilden nedan.

Fram till att Filipstads kommun påbörjar arbetet med att revidera den kommunomfattande översiktsplanen så kommer uppdaterade kunskapsunderlag arbetas fram. Det är också viktigt att hålla planeringsunderlagen aktuella.

Sammanfattande bedömning av Filipstads kommuns översiktsplan

Den sammanfattande bedömningen är att översiktsplanen med dess tillägg och fördjupningar i huvudsak är aktuell utifrån innehållskraven i plan- och bygglagen.

Översiktsplanen bedöms också på kort sikt ge tillräckligt stöd i lovgivning och detaljplaneläggning och andra strategiska frågor där översiktsplanen fungerar som ett rådgivande och stödjande dokument.

På lång sikt behöver en ny översiktsplan för Filipstad tas fram för att fortsatt fungera som ett vägledande dokument. Målet är därför att under mandatperioden 2026–2030 arbeta fram en uppdaterad översiktsplan för Filipstad.

Nuvarande översiktsplan hanterar inte klimatanpassningsfrågorna i tillräcklig omfattning. För att kunna redovisa kommunens syn på risken för skador på den bebyggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade och hur riskerna kan minska eller upphöra bör kommunen fram till nästa mandatperiod arbeta med att ta fram kunskapsunderlag gällande dessa frågor.

Den nya översiktsplanen ska tas fram och tillgängliggöras digitalt. I arbetet med den nya översiktsplanen kommer kommunen att se på möjligheten att den ska följa Boverkets förslag på modell för översiktsplanering så långt det är möjligt. ÖP-modellen har tagits fram för att underlätta kommunernas arbete att ta fram digitala översiktsplaner och ger vägledning om hur geografisk planinformation i en översiktsplan kan struktureras på ett enhetligt sätt.

Bilagor

Länsstyrelsens underlag till Planeringsstrategi för Filipstads kommun

Sammanfattande redogörelse för Värmlands län 2019–2022

[Del 1: Länsövergripande redogörelse, Agenda 2030 och hållbara översiktsplaner](#)

[Del 2: Kommunspecifika redogörelser](#)

PLANERINGSUNDERLAG

Datum 2022-10-26

Referens 401-2156-2022

Filipstads kommun
mos@filipstad.se

Samhällsbyggnad

Länsstyrelsens underlag till planeringsstrategi för Filipstad kommun

Ärendet

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (PBL) i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Redovisningen ska göras under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige.

Länsstyrelsen skall i underlaget ange:

1. hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen, och
2. om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Länsstyrelsen arbete med att ta fram underlag enligt 3 kap. 26 § PBL

Detta dokument är ett underlag av främst kommunspecifik karaktär, och innehåller underlag om Länsstyrelsens ingripandegrunder och aktualitetsbedömning av Länsstyrelsens granskningsyttrande på kommunens gällande översiktsplan och ändring av översiktsplan. Delen av underlag som berör flera av länets kommuner, gällande förändringar i lagstiftning, mål och planeringsunderlag, är listat i en bilaga till detta dokument. Urvalet har gjorts utifrån vad som anses särskilt viktigt för kommunens översiktsplanering och framtagandet av kommunens planeringsstrategi.

Länsstyrelsen har i uppgift att för detta arbete bedöma aktualiteten av våra granskningsyttranden till översiktsplaner och fördjupningar. Vi har enbart bedömt aktualiteter för granskningsyttrande till översiktsplaner och fördjupningar som antogs efter den 1 januari 2004.

Länsstyrelsen har inför sammanställande av underlaget skickat ut ett förslag till underlag för begäran av synpunkter till Trafikverket samt samrått internt med relevanta sakområden inom Länsstyrelsen. Föreliggande underlag redovisar inkomna synpunkter i form av exempelvis lagstiftning, mål och planeringsunderlag som har ändrats/tillkommit sedan Länsstyrelsen lämnade den sammanfattande redogörelsen år 2019.

Länsstyrelsens ingripandegrunder

Länsstyrelsen kan i efterföljande planering, enligt 11 kap. 10 § PBL, överpröva en kommuns beslut om mark- och vattenanvändningen om:

- ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
- användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,
- en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller
- om bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Riksintressen enligt 3 kap. MB

Naturvård enligt 3kap 6§ MB

1. Brattforsheden (Stormossen)
2. Lungälvmossarna
3. Brattforsheden (Geijerdalsmossen)
4. Stormossen vid Finndalen
5. Brattforsheden (Kittelfältet vid Alsterstjärnarna)
6. Brattforsheden (Paradismossen)
7. Brattforsheden (Finnhöjden)
8. Brattforsheden (Dynfältet norr om sjön Alstern)
9. Nordmarksmossarna
10. Långban
11. Yngen
12. Svartälven (Munkmossarna)
13. Svartälven (Vrakhedarna)
14. Svartälven (Norra och södra Sifilmossen)
15. Svartälven (Bäcketorpsmossen)
16. Västeråsmossen
17. Svartälven (Eriksdalsdeltat-Älvsjön)

Kulturmiljövård enligt 3 kap 6 § MB

1. Brattfors
2. Bjurbäcken
3. Hornkullen
4. Storbroyttan
5. Persberg
6. Saxåhyttan
7. Långban
8. Nordmark-Taberg
9. Motjärnsnyttan
10. Rämnen

Friluftsliv enligt 3 kap 6 § MB

1. Svartälven
2. Brattforsheden

Värdefulla ämnen och material enligt 3 kap 7 § MB

Gåsgruvan – Kalksten

Energiproduktion, Vindbruk enligt 3 kap 8 § MB

Inom Filipstads kommun finns det två områden som är utpekade som riksintresse Energiproduktion, Vindbruk.

Kommunikationer enligt 3 kap 8 § MB

1. Vägar – Riksväg 63 och Riksväg 26
2. Järnvägar:
 - Bergslagsbanan sträcker sig mellan Gävle – Kil, bandel 326 Hällefors – Kil berör Värmland.
 - Inlandsbanan, bandel 364 Kristinehamn-Nykroppa, Daglösen-Filipstad tillkommer som riksintresse.
3. Filipstads kommun berörs av MSA ytorna från Örebro och Karlstads flygplatser. Dessa flygplatser är utpekade som riksintressen.

Totalförsvaret 3 kap 9 § MB

Försvarsmakten har i januari 2022 fattat beslut om ny riksintressekatalog för Försvarsmakten gällande totalförsvarets militära del och tillhörande påverkansområden. Information om riksintressen för totalförsvarets militära del i Värmland, som inte omfattas av sekretess, redovisas i Försvarsmaktens riksintressekatalog som kan hämtas här (läs både Värmlands- och Örebro läns underlag): www.forsvarsmakten.se/riksintressen

Riksintressen för totalförsvarets militära del omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet och dels riksintressen som med hänsyn till försvarssekretesskäl inte kan redovisas öppet, enligt 15:e kapitlet 2 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400).

Filipstads kommun täcks till viss del av Riksintresse för Totalförsvaret och det gäller lågflygningsområde för militärflygplan. Filipstads kommun omfattar också en del av ett påverkansområde övrigt som sträcker sig över länsgränsen. Inom påverkansområde övrigt begär Försvarsmakten till exempel in remisser i samtliga plan- och lovärenden enligt Plan- och bygglagen (PBL).

MSB arbetar kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar. Än så länge finns inget område utpekat som riksintresse för civilt försvar i Filipstads kommun. Läs vidare: <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/riksintresse>

Riksintressen enligt 4 kap. MB**Natura 2000 enligt 4 kap. 8 § MB**

Inom Filipstad kommun finns det 9 områden som är Natura 2000 områden. Åbengtshöjden och Munkmossarna är både Natura 2000 enligt Fågeldirektivet samt Habitatdirektivet.

Natura 2000 Fågeldirektivet

1. Geijersdalsmossen
2. Åbengtshöjden
3. Munkmossarna

Natura 2000 Habitatdirektivet

1. Brattforsheden
2. Lungälvsravinerna
3. Brattfors brandfält
4. Stormossen Finndalen
5. Lungälvens myrar
6. Nordmarksmyrarna
7. Åbengtshöjden
8. Munkmossarna

Miljökvalitetsnormer

MKN vatten

En ny förvaltningscykeln för Miljökvalitetsnormerna har påbörjats och gäller mellan år 2021 och 2027.

Det finns kvalitetskrav på ekologisk och kemisk status för vissa vattendrag och sjöar, samt kemisk status för grundvatten. Se här:

<https://viss.lansstyrelsen.se/>

Läs mer på vattenmyndigheternas hemsida: [förvaltningsplan 2021–2027](#)

MKN luft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft är normer som gäller i hela Sverige. Dock gäller inte normerna för utomhusluften enligt förordningen för arbetsplatser, vägtunnlar och tunnlar för spårtrafik. MKN för Utomhusluft finns för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5, Marknära ozon, bensen, kolmonoxid. Arsenik, kadmium, nickel och bense(a)pyren.

Dessa normer är mestadels så kallade gränsnormer som ska följas medan några är så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas.

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft är huvudsakligen baserade på krav från ett EU-direktiv, EU:s luftkvalitetsdirektiv (2008/50/EG). De nya bestämmelserna finns i Luftkvalitetsförordningen (SFS 2010:477).

I översiktsplanen bör kommunen inte peka ut områden med dålig luft för ändamål som bostadsbebyggelse eller byggnader som människor vistas under längre tid till exempel förskolor och skolor.

[Miljökvalitetsnormer för utomhusluft \(naturvardsverket.se\)](#)

MKN Buller

I förordningen om omgivningsbuller ställs det krav på att Trafikverket och berörda kommuner med fler än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. Det finns ingen kommun i länet som berörs av denna miljökvalitetsnorm.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Regeringens proposition 2021/22:168 *En ökad differentiering av strandskyddet* har ej godkänts av riksdagen. Nuvarande lagstiftning gäller därmed.

[Läs Regeringens pressmeddelande om lagrådsremiss.](#)

Mellankommunala frågor

Boverket har uppdaterat och publicerat ny vägledning om hur planläggning bör ske med hänsyn till mellankommunala och regionala förhållanden.

[Länk till vägledningen hos Boverket.](#)

Vilka frågor som kan skapa ett behov av mellankommunal samordning behöver bedömas från fall till fall men det handlar om frågor som har en sådan omfattning eller betydelse att de inte endast berör en enda kommun.

Mellankommunala och regionala frågor kan delas in i tre kategorier:

- Mark- eller vattenanvändning som har stor omgivningspåverkan
- Mark- och vattenanvändning som är känslig för påverkan
- Frågor som rör regionen som helhet

Mark- och vattenanvändning som är känslig för påverkan

En viktig mellankommunal fråga för Filipstads kommun är att kommunen delar ett Natura 2000 område med Karlstad och Hagfors kommun. Det är viktigt att samarbetet kring området fungerar väl samt viktigt att planering i samtliga tre kommunerna tar hänsyn till detta Natura 2000 område.

Regional vindkraftsanalys

Länsstyrelsens påbörjade under våren 2022 projektet ”Regional vindkraftsanalys” (2022–2024). Projektet är ett samverkansprojekt med Länsstyrelsen i Dalarna och med Energimyndigheten och Försvarsmakten. Projektet syftar även till delaktighet och samarbete med länets kommuner. Syftet med projektet är att ta fram en regional vindkraftsanalys. Den regionala analysen ska utreda förutsättningar för utbyggnad av vindkraftsverk framöver i länet samt vad de största utmaningarna är.

Samlad statistik för vindkraftsprojekt finns på [Vindbrukskollen \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se).

Hälsa och säkerhet

Risk- och sårbarhetsanalys

En risk- och sårbarhetsanalys (RSA) är ett första steg i en kedja för att reducera risker, minska sårbarheter och förbättra vår förmåga att förebygga, motstå och hantera kriser och extraordinära händelser. En RSA utgör bland annat ett beslutsunderlag och underlag för samhällsplanering.

Samtliga statliga myndigheter, kommuner och regioner ska enligt lagar och förordningar göra en risk- och sårbarhetsanalys. Kommuner ska i sin ÖP ta hänsyn till de kommunala RSA.

Farligt gods

Farligt gods transporteras på väg och järnväg men också via sjöfart och flyg. Vid planering av bebyggelse invid transportleder är det vanligt att risker som uppkommer genom transport av farligt gods behöver beaktas. Transporter kan även medföra andra risker för hälsa och säkerhet som måste beaktas i den fysiska planeringen.

I Sverige finns inga nationellt fastställda riktlinjer för transport av farligt gods. Länsstyrelsen i Dalarna län har utarbetat riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen som tillämpas även i Värmland.

[Läs mer om farligt gods på Boverket.se](#)

[Läs mer om Dalarnas riktlinjer](#)

Buller

Utöver *Förordning om trafikbuller* (SFS 2015:216) vill Länsstyrelsen lyfta fram [Boverkets allmänna råd om industri- och annat verksamhetsbuller \(2020:2\)](#) och en [reviderad vägledning](#) som knyter an till de allmänna råden.

Naturvårdsverket har även uppdaterat sin [vägledning om buller från vindkraftverk](#).

Potentiellt förorenade områden

Länsstyrelsen uppdaterar ständigt tjänsten EBH-portalen som är en handläggarguide om förorenade områden.

[Länk till Nytt på EBH-portalen \(ebhportalen.se\).](#)

Länsstyrelsen presenterar varje år en lista över de mest prioriterade områdena i länet. Vid en del områden på listan har föroreningar redan hittats medan det för andra områden bara finns en misstanke om att verksamheter har förorenat marken. I Filipstad finns det två områden är höst prioriterade enligt listan och de är Torskbäckens anrikningsverk och Lesjöfors bruk.

[Länk till Länsstyrelsens mål strategi och prioritering.](#)

Sevesoanläggningar

Det finns 3 Sevesoanläggningar i Filipstad kommun:

1. Fjällrämmen dammanläggning
2. Gåsgruvan Kalcit
3. Springwire Sweden AB

I samarbetet med Naturvårdsverket och Boverket har MSB tagit fram en vägledning för samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering (MSB 793/2015). Vägledningen beskriver hur storskalig kemikaliehantering och Sevesoverksamheter enligt Lag (1993:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor kan hanteras vid etablering av verksamheter och vid exploatering i nära anslutning till dessa.

[Läs vägledningen *Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering* på MSB:s webbplats.](#)

I rapporten *Bättre plats för arbete* (BPFA)(Boverket 1995:5) finns schablonmässiga riktvärden för skyddsavstånd som är nödvändiga för att det ska vara lämpligt att bo och vistas intill en farlig eller störande verksamhet, samtidigt som verksamheten ska kunna utvecklas på den aktuella platsen. Ursprungligen gällde allmänna råd som finns i BPFA äldre plan- och bygglagen. Boverket anser de allmänna råd generellt sett också är tillämpbara även vid tillämpningen av nuvarande PBL.

[Länk till *Bättre plats för arbete* på Boverket.](#)

Klimatanpassning

Länsstyrelsen Värmland har sammanställt kunskapsunderlag om klimatanpassning som tagits fram regionalt.

[Länk till sidan Klimatanpassning hos Länsstyrelsen Värmland](#)

Skyfall och översvämning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har år 2015 kommit med skyfallskartering för i princip samtliga huvudtätorter för Värmlands läns kommuner.

[Vägledning för skyfallskartering: tips för genomförande och exempel på användning \(msb.se\)](#)

[Skyfallskartering i Värmlands län \(lansstyrelsen.se\)](#)

MSB:s översvänningskarteringar visar de områden som hotas av översvämning när vattenflödena uppnår en viss nivå. Slutprodukten är kartor med översvänningszoner vid 100-årsflöde, 200-årsflöde och beräknat högsta flöde (BHF).

Det som berör Filipstads kommun är översiktliga översvänningskarteringar för Gullspångsälven och Svartälven (2015).

[Översvänningskarteringar \(msb.se\)](#)

Boverket fick år 2020 i uppdrag att ta fram en tillsynsvägledning för att hjälpa länsstyrelsernas tillsyn gällande risk för översvämning vid planläggning.

[Översvänningsrisk vid planläggning - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Geotekniska förhållanden

Åtta statliga myndigheter samverkar inom arbete med underlag om ras, skred och erosion. Detta har bland annat resulterat i ett samordnat kartunderlag om ras, skred och erosion med tillhörande vägledning. Myndigheternas samordning fortsätter i takt med att nya underlag tillkommer, eller befintlig information uppdateras.

[Kartunderlag om ras, skred och erosion \(sig.se\)](#)

För att avgöra om en bebyggelse kan antas bli olämplig med hänsyn till bland annat risken för ras, skred och erosion måste risken bedömas. Boverket har tagit fram tillsynsvägledning för geotekniska säkerhetsfrågor som syftar till att stödja vid riskbedömningen.

[Geotekniska säkerhetsfrågor vid planläggning - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Översiktsplan för Filipstad kommun

Länsstyrelsen bedömer att vårt granskningsyttrande från 5 februari 2016 för kommunövergripande översiktsplanen gäller i sin helhet.

Fördjupning för Filipstad stad

Länsstyrelsen bedömer att vårt granskningsyttrande daterat 22 december 2011 gäller till stor del.

Äldre Översiktsplaner

Efter utgången av 2025 kommer översiktsplaner som antagits före den 1 januari 2004 att upphöra att gälla. Detta gäller även för ändringar av översiktsplanen för en viss del av kommunens yta som har antagits före detta datum.

Även om översiktsplanen aktualitetsprövats efter 1 januari 2004 så kommer den att upphöra att gälla. Detta gäller även ändringar för en viss del av kommunens yta som har antagits före 1 januari 2004, men som senare har kopplats till en plan som antagits efter 1 januari 2004.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef för samhällsavdelningen Marcus Wihk med planhandläggare Jonas Meyerdahl samt planhandläggare Wenxuan Zhang som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef för samhällsbyggnad Anna Nordlander medverkat.

Bilaga - Nya lagändringar, mål och planeringsunderlag Länsstyrelsens underlag till planeringsstrategi

Nedan redovisas förändringar i lagstiftning, mål och planeringsunderlag, vilka av betydelse för översiktsplaneringen. Denna sammanställning utgör en uppdatering och komplettering till *Sammanfattande redogörelse för Värmlands län 2019–2022* (Länsstyrelsen Värmland).

Förändrad lagstiftning

Information om svensk lagstiftning

Lagstiftningen inom samhällsplaneringen är i ständig förändring och utveckling. Ansträngningar görs för att förenkla regler samtidigt som kunskapsutvecklingen inom en rad områden påverkar hur regelverket utvecklas.

På Boverkets PBL Kunskapsbanken finns omfattande information om olika lagförändringarna. Ytterligare kunskapskällor för tillämpningen av regelverken finns på sektorsmyndigheterna. Hur lagarna tillämpas är också en viktig kunskapskälla, där utvecklad rättspraxis utgör vägledning för hur olika frågor ska hanteras.

Om du vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar du information på lagrummet.se. Lagrummet är en gemensam webbplats för den offentliga förvaltningens rättsinformation och innehåller länkar till rättsinformation på regering, riksdag, domstolar och statliga myndigheter. Lagstiftningsprocessen finns beskriven under rubriken "Så styrs Sverige" på www.regeringen.se.

Viktiga lagar och förordningar från årsskiftet 2018/2019 till september 2022

- 1. Ändring i miljöbalken -LIS (SFS 2020:75)**
Ikraftträdande: 2024-09-11 övergångsbestämmelse. (MB)
Rubrik: Lag (2020:75) om ändring i miljöbalken
Omfattning: ändr. 7 kap. 18 e §
Förarbeten: Prop. 2019/20:52, bet. 2019/20:CU7, rskr. 2019/20:168
- 2. Ändringar i Artskyddsförordningen (2007:845)**
Ikraftträdande: 2022-10-01
Regeringen har beslutat att ändra i artskyddsförordningen gällande förbudet att störa fåglar. Ändringen innebär att störningar som saknar betydelse för att bibehålla eller återupprätta populationen av en fågelart på en tillfredställande nivå inte omfattas av förbudet.
[Länk till regeringen.se: Ändringar av artskyddsförordningen](#)
- 3. Ändringar med anledning av genomförandet av MKB-direktivet (SFS 2021:785, SFS 2021:786)**
Ikraftträdande: 2021-08-02 (PBL och PBF).
Anledningen till ändringarna var att EU-kommissionen har framfört synpunkter på hur Sverige har genomfört MKB-direktivet. Enligt

direktivet ska det för vissa byggprojekt göras en bedömning av byggprojektets miljöpåverkan innan det kan genomföras. Förslagen innebär flera förtydliganden i PBL och PBF i de regler som anger förutsättningarna för ett så kallat MKB-projekt, det vill säga ett sådant byggprojekt som omfattas av kraven i direktivet.

4. Ändring gällande privat initiativrätt. Det gäller detaljplanering och exploatörens möjlighet att bidra med planeringsunderlag (SFS 2021:752)

Ikraftträdande: 2021-08-01 (PBL).

Lagändringen rör bland annat privat initiativrätt vid detaljplaneläggning. Kommunen, om det begärs, behöver i ett positivt planbesked redovisa vilket planeringsunderlag som sannolikt kan behövas i planprocessen. Planintressen får också möjlighet, om kommunen medger det, hämta in ett yttrande från länsstyrelsen angående vilket underlag behövs för att länsstyrelsen ska kunna bedöma detaljplanen. Det förtydligas att någon annan än kommunen får ta fram underlag i form av till exempel utredningar och undersökningar, kommunens ansvar för detaljplaneringen och bedömningen av markens lämplighet påverkas dock inte och kommunen har kvar ansvaret för att underlaget är korrekt och trovärdigt.

5. Ändringar med anledning av tillströmningen av asylsökande eller personer som ansöker om uppehållstillstånd med tillfälligt skydd (SFS 2022:296)

Ikraftträdande: 2021-05-02 (PBL).

I samband med dessa ändringar utfärdades förordning om undantag från plan- och byggregler för kommunala ankomstboenden för vissa utlänningar (SFS 2022:297), förordning om undantag från plan- och byggregler för enkla förläggningar för vissa utlänningar (SFS 2022:298) mm.

6. Ändring gällande större attefallshus samt bygg- och rivningsavfall (SFS 2020:589)

Ikraftträdande: 2020-08-01 (PBL).

Dels ändrades storleken på attefallshus som är komplementbyggnader, dels gjordes ändringar när det gäller bygg- och rivningsavfall.

7. Undantag för tillfälliga vårdbyggnader och vissa tillhörande åtgärder (SFS 2020:253)

Ikraftträdande: 2020-05-01 (PBL).

Ändring för tillfälliga vårdbyggnader och vissa tillhörande åtgärder till följd av sjukdomen covid-19.

8. Översiktsplanering och detaljplan (SFS 2020:76)

Ikraftträdande: 2020-04-01 (PBL).

Ändringen gäller bland annat översiktsplanering och detaljplanprocessen. Syftet med ändringar är att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det införs nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska i princip anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vissa av ändringarna gäller direkt, andra från ett senare datum.

9. Ändring i plan- och bygglagen om planprocesser (SFS 2019:949)

Ikraftträdande: 2020-01-01

Rubrik: Lag (2019:949) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Omfattning: ändr. 1 kap. 4 §, 3 kap. 8, 14, 22 §§, 5 kap. 29 §, 7 kap. 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 §§, 13 kap. 1 §

Förarbeten: Prop. 2018/19:162, bet. 2019/20: KU3, rskr. 2019/20:48

10. Lag om Förenta nationernas konvention om barnens rättigheter (SFS 2018:1197)

Ikraftträdande: 2020-01-01

Förenta nationernas, FN:s, konvention om barnets rättigheter blev svensk lag. Det innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Av barnkonventionens artiklar anges bl. a. att barns bästa ska beaktas vid alla åtgärder som rör dem och att barn ska få uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Barnperspektivet behöver därför integreras i översiktsplaneringen. Boverket fick under 2019 regeringens uppdrag att kartlägga och analysera bl. a. kommunernas arbete med fysisk planering och stadsutveckling i förhållande till barnkonventionen, Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling, Kartläggning och analys (2020). Rapporten återfinns på Boverkets webbplats.

11. Undantag från krav på bygglov för altaner till en- och tvåbostadshus (SFS 2019:412)

Ikraftträdande: 2019-07-01 (PBL).

Det infördes ett undantag från krav på bygglov för altaner till en- och tvåbostadshus. Ändringarna innebar även att de bygglovsbefriade altanerna och vissa andra icke lovpliktiga altaner får strida mot detaljplan och områdesbestämmelser.

Övergripande mål och strategier**Internationella och nationella mål och initiativ**

1. *Agenda 2030 - Styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner och regioner - Vägledning för genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling (SS 854000:2021)*
En vägledningsstandard finns att beställa på Svenska institutet för

standarder, SIS, som stödjer förtroendevalda och tjänstepersoner i kommuner och regioner i arbetet med att, i sin ordinarie styrning och ledning, integrera och förstärka hållbar utveckling samt främja genomförandet av FN:s Agenda 2030 och de globala målen.

[Länk till vägledningen av Svenska institutet för standarder \(SIS\)](#)

2. Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

[Länk till strategin på regeringen.se](#)

3. Handlingsplan för det statliga genomförandet 2022–2024 av Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

[Länk till handlingsplanen på regeringen.se](#)

4. Konventionen om biologisk mångfald - Nya mål för biologisk mångfald

FN-förhandlingar pågår för att ta fram ett ny strategisk plan för biologisk mångfald för perioden efter 2020 som ska ersätta de nuvarande Aichimålen. Avsikten var att den nya planen för biologisk mångfald med mål samt indikatorer för uppföljning skulle beslutas för konventionens partsmöte, COP 15, som har framskjutits på grund av pandemi och ska genomföras den 5–17 december 2022.

[Länk till Konventionen om biologisk mångfald på naturvårdsverket.se](#)

5. Den nya Leipzigstadgan (2020) - New Leipzig Charter - The transformative power of cities for the common good

[Länk till broschyren på European Commission.](#)

6. Territorial Agenda 2030 of the European Union (2020)

[Länk till territorialagenda.eu](#)

7. Rådet för hållbara städer är ett myndighetssamarbete som ska stärka kommunernas förutsättningar att utveckla levande och hållbara städer och samhällen. Rådet för hållbara städer inrättades av regeringen i december 2017. I mars 2022 ändrades och förlängdes rådets uppdrag till och med den 31 december 2030.

[Länk till rådet på hallbarstad.se](#)

Regionala mål och planeringsunderlag

1. Värmlandsstrategin 2040 (2021)

[Länk till varmlandsstrategin.se.](#)

2. Värmland 2060 (2021)

[Länk till varmland2060.se.](#)

3. Länsstyrelsen Värmland har sammanställt information och underlag till planering och byggande på sin webbplats.

[Länk till sidan *Planering och byggande* \(lansstyrelsen.se\)](#)

Demografi och sociala värden

Nationella mål och initiativ

1. Mål för folkhälsa och *God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik* (Proposition 2017/18:249)

[Länk till målen på regeringen.se.](#)

[Länk till propositionen på riksdagen.se.](#)

2. Mål för Funktionspolitik och *Nationellt mål och inriktning för funktionspolitiken* (Proposition 2016/17:188)
[Länk till målen på regeringen.se.](#)
[Länk till propositionen på riksdagen.se.](#)
3. Mål för jämställdhet och *Makt, mål och myndighet – en feministisk politik för en jämställd framtid* (Skrivelse 2016/17:10)
[Länk till målen på regeringen.se.](#)
[Länk till skrivelsen på riksdagen.se.](#)
4. Mål för arbete mot segregation och *Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation* (2018)
[Länk till målen på regeringen.se.](#)
[Länk till stretagin på regeringen.se.](#)
5. Mål för kulturmiljöarbete och *Tid för kultur* (Proposition 2009/10:3)
[Länk till målen på regeringen.se.](#)
[Länk till proposition på riksdagen.se.](#)

Regionala mål och planeringsunderlag

1. Värmlands befolkning 2040 (justering 2021)
[Länk till rapporten på Region Värmland.](#)
2. Vision Ett jämställt Värmland och Jämställdhetsstrategi 2018–2027 (2017)
[Länk till strategin på Ett jämställt Värmland.](#)
3. Värmlands kulturplan 2022–2025 (2021)
[Länk till kulturplanen på Region Värmland.](#)

Bebyggelse

Nationella mål och initiativ

1. Mål för boende och samhällsplanering
[Länk till målen på regeringen.se.](#)
2. Boverkets bostadsmarknadsenkät
[Länk till Enkäten på Boverket.](#)
3. En förkortad version av propositionen *Politik för gestaltad livsmiljö* (2019)
[Länk till publikationen på regeringen.se.](#)
4. Inriktning för träbyggande (2018)
[Länk till inriktningen på regeringen.se.](#)

Regionala mål och planeringsunderlag

1. Regional bostadsmarknadsanalys Värmlands län 2022
[Länk till analysen på Länsstyrelsen Värmland.](#)
2. Regionalt kulturmiljöprogram *Ditt Värmland* (1989)
Kulturmiljöprogrammet är ett länsgemensamt underlag som fortfarande gällande. Kulturmiljöområden och beskrivningar går att sökas fram i Länsstyrelsens webbGIS.
[Länk till Externt webbGIS Länsstyrelsen Värmland.](#)

Ekonomi och resursanvändning

Nationella mål och initiativ

1. Mål för näringspolitik
[Länk till målen på regeringen.se.](#)
2. Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring (2021)
[Länk till strategin på regeringen.se.](#)
3. Mål för regional utveckling
[Länk till målen på regeringen.se.](#)
4. Mål för areella näringar, landsbygd och livsmedel
[Länk till målen på regeringen.se.](#)

Jordbruksmarken i hela Sverige är viktig och bör så långt det är möjligt bevaras inför framtiden. Med framtida klimatförändringar blir marken längre söderut mer svårbrukad och då ökar jordbruksmarkens värde i resten av Sverige. Den nationella livsmedelsstrategin har som målsättning att öka självförsörjningsgraden av livsmedel. Om hela Sverige ska vara självförsörjande är det viktigt att behålla jordbruksmark i hela landet. Jordbruksmarken är en ändlig resurs och mycket värdefull vid en växande befolkning och vid en samhällskris. Att jordbruksmarken behålls och utvecklas är också viktigt för att nå miljömålen ”Ett rikt odlingslandskap” och ”Generationsmålet”.

5. Strategi för Sveriges nationella skogsprogram (2018)
[Länk till programmet på regeringen.se.](#)
[Länk till handlingsplan för programmet.](#)
2018 fattade regeringen beslut som Sveriges första nationella skogsprogram. Skogsprogrammets övergripande vision är att ”Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”. Skogsbruket är viktigt att skydda och bruka.

Regionala mål och planeringsunderlag

1. Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 med förlängningsåren 2021–2022 (2022)
[Länk till handlingsplanen på Länsstyrelsen Värmland.](#)
2. Skogsstrategi Värmland 2021–2030 (2022)
[Länk till strategin på Länsstyrelsen Värmland.](#)
3. Det finns nyttiga planeringsunderlag för jordbruksmark som togs fram för andra län:
[Länk till Projekt Jordbruksmarkens framtid.](#)
[Länk till Jordbruksmarkens värden för samhällsplaneringen på Länsstyrelsen i Jönköpings län \(2020\).](#)
[Länk till Planeringsunderlag för brukningsvärd jordbruksmark i Norrbotten \(2019\).](#)
[Länk till Jordbruksmark i fysisk planering, Vägledning för tillämpning av 3 kapitlet 4 § miljöbalken på Länsstyrelsen i Västerbotten \(2021\).](#)
[Länk till Markhushållning i planeringen Jordbruksmarken i Skåne \(2015\).](#)

[Länk till *Vägledning för jordbruksmark i den fysiska planeringen i Stockholms län* \(remiss, 2021\).](#)

Miljö, natur och klimat

Nationella mål och initiativ

1. Sveriges nationella miljö kvalitetsmål
Sverige har satta miljömål inom ramen för agenda 2030. Alla miljömål berörs av samhällsplanering både indirekt som grönstråk och ekosystemtjänster samt direkt såsom buller, luft och infrastruktur. Miljömålet *God bebyggd miljö* berör översiktsplanarbetet främst. För detta mål finns det fyra etappmål som ska vara uppfyllda redan 2023 respektive 2025 och de är följande:
 - Andelen gång-, cykel och kollektivtrafik
 - Dagvattenhantering i befintlig bebyggelse
 - Dagvattenhantering i ny eller ändrad bebyggelse
 - Integrering av stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer

[Länk till sverigesmiljomal.se](#)
2. För att skydda miljön och samhället mot utbredning och skador av invasiva främmande arter finns en EU-förordning. Som ett tillägg till EU-förordningen finns svenska regler i miljöbalken. I november 2018 beslutade regeringen även om en svensk förordning om invasiva främmande arter.
[Länk till EU-förordningen om invasiva arter på Naturvårdsverket.](#)
[Länk till Förordning \(2018:1939\) om invasiva främmande arter på riksdagen.se.](#)
[Länk till Invasiva främmande arter på Naturvårdsverket.](#)
[Länk till Invasiva främmande arter på Havs- och vattenmyndigheten](#)
3. En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan (Prop. 2019/20:65)
[Länk till handlingsplanen på regeringen.se.](#)
[Länk till sammanfattning av handlingsplanen.](#)
4. Underlag till klimatanpassning av nationella myndigheter kan sökas på webbplats [klimatanpassning.se](#).
5. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har sammanställt rapporter och publikationer om riskhänsyn i fysisk planering.
[Läs riskhänsyn i fysisk planering på MSB.se.](#)
6. *Handbok i kommunal krisberedskap* vänder sig till kommunerna och är ett samarbete mellan MSB, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och berörda myndigheter. Handboken är en publikationsserie och innehåller bland annat ett kapitel som är *Handbok i kommunal krisberedskap – 2. Kommunala verksamheter – Fysisk planering*. Handboken kommer att byggas ut med nya kapitel under 2022. Under våren kommer det även att publiceras kapitel inom olika riskområden som till exempel värmebölja, oljeutsläpp till sjöss och jordbävningar.

Läs mer om *Handbok i kommunal krisberedskap* på [MSB.se](#).
Läs *Handbok i kommunal krisberedskap – 2. Kommunala verksamheter – Fysisk planering* (PDF)

7. Vattenförvaltning i Sverige
[Länk till information på Vattenmyndigheterna](#)
8. VISS – Vatteninformationssystem Sverige
[Länk till \[viss.lansstyrelsen.se\]\(http://viss.lansstyrelsen.se\)](#)
9. EU:s dricksvattendirektiv anger de särskilda krav som ska vara uppfyllda för vatten som är avsett att användas som dricksvatten. Ett nytt direktiv vann laga kraft i januari 2021 och bestämmelserna ska nu införas i svensk lagstiftning.
[Länk till information om det nya direktivet på \[svenskvatten.se\]\(http://svenskvatten.se\)](#)
10. Naturvårdsverket i samarbete med Boverket tog fram en vägledning för hållbar dagvattenhantering. Vägledningen består av flera delar som uppdateras löpande.
[Länk till vägledningen på Naturvårdsverket.](#)
11. Sverige har 10 friluftslivsmål. Naturvårdsverket har följt upp friluftslivsmålen 2019.
[Länk till friluftslivsmålen på Naturvårdsverket](#)
12. Naturvårdsverket publicerade 2019 vägledningar för *Kartläggning naturområden för friluftsliv* och *Kommunal friluftslivsplanering*. Kartläggningen bidrar till kommunernas underlag för fysisk planering. Genom långsiktig planering och löpande verksamhet kan kommunen säkra tillgång, tillgänglighet och kvalitet i natur- och kulturlandskapet för människors utevistelse.
[Länk till vägledningar på Naturvårdsverket.](#)
13. Geokartan är en applikation skapad av Sveriges geologiska undersökning, SGU. Man kan ta del av SGU:s kartor över Sveriges geologi.
[Länk till Geokartan på SGU](#)
14. I samarbetet med Naturvårdsverket och Boverket har MSB tagit fram en vägledning för samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering (MSB 793/2015). Vägledningen beskriver hur storskalig kemikaliehantering och Sevesoverksamheter enligt Lag (1993:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor kan hanteras vid etablering av verksamheter och vid exploatering i nära anslutning till dessa.
[Läs vägledningen *Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering* på MSB:s webbplats.](#)
I rapporten *Bättre plats för arbete* (BPFA) (Boverket 1995:5) finns schablonmässiga riktvärden för skyddsavstånd som är nödvändiga för att det ska vara lämpligt att bo och vistas intill en farlig eller störande verksamhet, samtidigt som verksamheten ska kunna utvecklas på den aktuella platsen. Ursprungligen gällde allmänna råd som finns i BPFA äldre plan- och bygglagen. Boverket anser de allmänna råd generellt sett också är tillämpbara även vid tillämpningen av nuvarande PBL.
[Länk till *Bättre plats för arbete* på Boverket.](#)

Regionala mål och planeringsunderlag

1. Länsstyrelsen har sammanställt information om invasiva främmande arter bland annat arter som har bekräftad förekomst i Värmland.
[Länk till informationen på Länsstyrelsen Värmland](#)
2. Länsstyrelserna har tagit fram en Checklista för begränsad klimatpåverkan som syftar till att ge vägledning för att på ett systematiskt sätt lyfta in frågan om begränsad klimatpåverkan i den fysiska planeringen. (2022)
[Länk till checklistan på rus.se](#)
3. I länsstyrelsen Värmlands regionala åtgärdsprogram för miljömålen 2021–2025 har sju prioriterade åtgärdsområden utsetts tillsammans med andra aktörer i länet. Flera av dessa åtgärdsområden kopplar starkt till fysisk planering och främst rör det områdena *Integrering av grönska och ekosystemtjänster i planeringen, Kommunal vattenplanering, Fysisk planering för förnybar energi* samt *Ökad dialog kring målbilder i skog*.
[Länk till Åtgärdsprogram inom miljömål på Länsstyrelsen Värmland](#)
4. Prioriterade åtgärdsområden för miljömålen 2021–2025
[Länk till rapporten på Länsstyrelsen Värmland](#)
5. Varje år följer Länsstyrelsen upp hur den värmländska miljön ligger till i förhållande till miljömålen.
[Länk till den regionala årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen i Värmlands län \(rus.se\)](#)
6. Länsstyrelsen Värmland har sammanställt kunskapsunderlag om klimatanpassning som tagits fram regionalt.
[Länk till sidan Klimatanpassning på Länsstyrelsen Värmland](#)
7. Länsstyrelsen Värmland i samarbete med SGI har tagit fram en digital kartberättelse tillgänglig på webben för att väcka intresse, skapa ökad medvetenhet och ge en grundläggande kunskap om arbetet med klimatanpassning.
[Länk till kartberättelsen - Att anpassa samhället till ett förändrat klimat](#)
8. Mål för friluftsliv i Värmlands län
[Länk till målen på Länsstyrelsen Värmland](#)
9. Förorenade områden - mål, strategi och prioritering
[Länk till Länsstyrelsens mål, strategi och prioritering.](#)
10. Länsstyrelsens handläggarguide för förorenade områden (Uppdaterades 2020/2021)
[Länk till Nytt på EBH-portalen.](#)
11. Förvaltningsplan och åtgärdsprogram i Västerhavets vattendistrikt 2021–2027 (samråd 2020/2021)
[Länk till samrådshandlingar på Vattenmyndigheterna.](#)
12. Handbok om Strategisk kommunal vattenplanering
[Länk till handboken på vattenplanering.se.](#)
13. Länsstyrelsens sammanställning av information och vägledning om olika verksamheter och åtgärder i vatten
[Länk till sidan vattenverksamhet på Länsstyrelsen Värmland.](#)

14. Inom Värmlands län gäller förbud mot markavvattning (11 kap. 14 § första stycket miljöbalken) i Grums, Hammarö, Kristinehamns och Säffle kommuner samt i Karlstads kommun utom Älvsbacka och Nyeds distrikt. (4 a § Förordning (1998:1388))
[Länk till Förordning \(1998:1388\) om vattenverksamheter](#)

Infrastruktur

Nationella mål och initiativ

1. Nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 (2022)
Nationell plan för traskportinfrastrukturen är trafikslagsövergripande för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart. Regeringen fastställer en långsiktig nationell plan ungefär vart fjärde år. Planen kompletteras med årliga beslut om genomförandet av åtgärderna.
[Länk till planen på regeringen.se.](#)
2. Transportsystemet i samhällsplaneringen (2020)
Rapporten beskriver hur Trafikverket önskar att trafikplaneringen ska integreras i samhällsplaneringen och hur transportsystemets behov bör beaktas i arbetet med översiktsplaner, detaljplaner, bygglov och tillstånd.
[Länk till rapporten på trafikverket.se](#)
3. Rapporter om Trafik för en attraktiv stad (TRAST)
TRAST består primärt av två huvuddokument, men har utvecklats och kompletterats efter hand med ytterligare fördjupningsdokument.
[Länk till TRAST på trafikverket.se](#)
4. Funktionellt prioriterat vägnät (FPV)
Trafikverket använder FPV som ett av flera planeringsunderlag i en rad olika verksamheter och projekt. Det är också ett underlag i dialoger med andra aktörer i samhällsplaneringens olika skeden. Under 2019 genomfördes en översyn av FPV.
[Länk till information och kartmaterial på trafikverket.se](#)
5. Nationell strategi för elektrifiering – en trygg, konkurrenskraftig och hållbar elförsörjning för en historisk klimatomställning (2022)
[Länk till strategin på regeringen.se.](#)
[Länk till Sammanfattning elektrifieringsstrategi.](#)
[Länk till Åtgärder i nationell strategi för elektrifiering.](#)
6. Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad (2021)
[Läs strategin på Energimyndigheten.](#)
7. Samlad statistik för vindkraftsprojekt finns på [Vindbrukskollen \(lansstyrelsen.se\)](#).
8. Nationell plan för moderna miljövillkor för vattenkraften (2020)
[Länk till planen på Havs och Vatten myndigheten.](#)

Regionala mål och planeringsunderlag

1. Länsplan för regional transportinfrastruktur i Värmland 2022–2033 (2022)
[Läs planen på Region Värmland](#)

2. Regionalt trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafik i Värmlands län 2022–2026 (2021)
[Läs programmet på Region Värmland](#)
3. Grön infrastruktur - I Länsstyrelsens arbete med grön infrastruktur har det tagits fram kartor över värde-trakter för sjöar och vattendrag, våtmarker samt för skog och träd. Dessa kommer att publiceras under 2022 i Geodatakatalogen. Kartorna kan till exempel användas i framtagandet av översiktsplaner för att identifiera känsliga områden och se hur värdefulla områden hänger ihop som kan bidra till att få ett landskapsperspektiv inom samhällsplaneringen.
Läs mer: [Grön infrastruktur på Länsstyrelsen Värmland](#)
4. Regionala cykelplan för Värmland har tagits fram av Trafikverket som stöd för ett samlat regionalt vägledande dokument för utveckling av en ökad och säker cykling i länet. (2014)
[Läs cykelplanen på Trafikverket](#)
5. Trafikverkets åtgärdsvalsstudier i Värmlands län
[Länk till åtgärdsvalsstudierna på Trafikverket](#)
6. Elektrifieringslöfte – Handslag för elektrifiering av tunga godstransporter i Värmland (2021)
[Länk till informationen på Länsstyrelsen Värmland](#)
7. Länsstyrelsen påbörjade under våren 2022 projektet ”Regional vindkraftsanalys – potential för hållbar vindkraftsutbyggnad i Dalarnas och Värmlands län” (2022–2024). Projektet är ett samverkansprojekt med Länsstyrelsen i Dalarna och Energimyndigheten. Projektet syftar även till delaktighet och samarbete med länets kommuner. Syftet med projektet är att ta fram ett planeringsstöd samt en regional vindkraftsanalys. Den regionala analysen ska utreda förutsättningar för utbyggnad av vindkraftsverk framöver i länet samt vad de största utmaningarna är. Mera info om den regionala vindkraftsanalysen finns på [Robust och flexibelt energisystem | Länsstyrelsen Värmland](#).
8. Järnvägssträckan Stockholm–Oslo
Regeringen uppdrar åt Trafikverket att tillsammans med norska Jernbanedirektoratet utreda förutsättningarna för att etappvis utveckla järnvägen på stråket Stockholm–Oslo samt lämna förslag på hur åtgärderna kan finansieras.
[Länk till redovisning av uppdraget på trafikverket.se](#)